

פרשהופירושה

ד"ר זאב (וזה) פרידמן, מנכ"ל המרכז הישראלי לאפוטרופסות, לשעבר ראש מינהל הרווחה בעיריית ת"א

"הורשתם את הארץ וישבתם בה" - גאולת המשילות

במשפט תפדה ושביה בצדקה, אחרי קן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה" (ישעיהו, א). גאולת המשילות נוקטת עמדה ברורה בפרשתנו, ביחס לתסמונת בני גד וראובן, ודורשת מהחברה האזרחית סולידריות וערבות הדדית ושוויון בנטל העצמאות והקוממיות. גאולת המשילות תובעת מדור התחיה במדינת ישראל של קיבוץ גלויות, תיקון עולם: "כל העבודה של קיבוץ גלויות, היא הכשרה להקמת אנשי אמנה, כדי להגיע לדרגת גאולת האמת וקידוש השם ולתיקון עולם במלכות שדי, שהיא תכלית הגאולה השלימה" (הרב הלל משקלוב, קול התור, פ"ה).

בכ" בתמוז, ציינו 109 שנים לפטירת הרצל, איש הבשורה חוזה המדינה אשר קבע במפורש בנאומו בפתיחת הקונגרס הציוני הראשון בבאזל (1897), כי "הציונות היא שיבה אל היהדות, לפני השיבה לארץ ישראל". בדומה למיתווה ברית ארץ ישראל, בערבות מואב, שבאה אחרי ברית מתן תורה בסיני.

בימים אלו של בין המצרים, נודעת משמעות לשלוש הבקשות של ר' יוחנן בין זכאי מאספסינוס הרומאי (גיטין, נ"ז ע"ב): סיוע רפואי לר' צדוק החולה, המאפיינת את גאולת הגוף של ברית מצרים; יבנה וחכמיה, המאפיינת את גאולת הרוח וביצורה של הזהות היהודית, של ברית סיני; והמשך שושלת מנהיגותו של רבן גמליאל, המאפיינת את גאולת המשילות. ראוי לצרוב בתודעתנו בהקשר לגאולת המשילות, את דבריו של הרב עמיטל בשיחה לתלמידיו בישיבת הר עציון ביום העצמאות תשנ"ט: "חמישים שנה התפללנו על ישועת השם מול הסכנות שעמדו לפנינו, ע" התמדת המלוכה. אחרי חמישים שנה, עלינו להתפלל על התמדת שלטון הצדק והאמת וזה תכלית הכל".

מסעו של עם ישראל ממצרים לערבות מואב, מקפל בתוכו שלוש בריתות ושלוש גאולות. ברית מצרים, שהיא גאולת הגוף ויצירת התשתית של עם ישראל; ברית סיני, שהיא גאולת הרוח ומניחה התשתית לזהות הרוחנית של העם; ובפרשתנו ברית ערבות מואב: "הורשתם את הארץ וישבתם בה, כי לכם נתתי את הארץ לרשת אותה", המציינת את גאולת הארץ וגאולת המשילות, ומניחה התשתית לעצמאות ולחירות השלטונית.

הרש"ר הירש (ויקרא, כ"ו), פירש, ש"מתן תורה שבר את מוטות מצרים. באותה שעה זקף ד' את קומתנו לנצח והעניק לנו עצמאות וחירות", כך שהיתה זו למעשה גם גאולת המשילות, שהניחה את היסודות לריבונות של מדינת ישראל, ומיזגה בתוכה את בריתות מצרים וסיני. "מדינה שהיא ביסודה אידיאלית, שחקוק בהויתה תוכן האידיאלי היותר עליון... מדינה זו היא מדינתנו, מדינת ישראל, יסוד כסא ד' בעולם" (הרב קוק, אורות, ק"ס).

בימים אלו של בין המצרים, אנו עוסקים בחשבון הנפש הלאומי והקולקטיבי, בסוגיות חורבן וגלות. "לא חרבה ירושלים, אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמנה" (שבת, ק"ט ע"ב). המנהיגות והחברה האזרחית באותה תקופה אופיינו בכך "שהיו עמלים בתורה וזהירים במעשרות, ומפני מה גלו? - מפני שהיו אוהבים את הממון ושונאים איש את רעהו" (תוספתא, מנחות י"ג). "שריך סוררים וחברי גנבים, כולו אוהב שוחד ורודף שלמונים" (ישעיהו, א). "שהיו צדיקים וחסידים ועמלי תורה, אך לא היו ישרים בהליכות עולמים" (הנצי"ב).

גאולת המשילות תובעת ממנהיגיה תשתית מוסרית של משפט, צדקה וצדק חברתי: "ציון

גאולת המשילות דורשת מהחברה האזרחית סולידריות וערבות הדדית, ושוויון בנטל העצמאות והקוממיות; גאולת תשתית מוסרית של משפט, צדקה וצדק חברתי